

BÀI 24-

PHÂN BỐ DÂN CƯ. CÁC LOẠI HÌNH QUẦN CƯ VÀ ĐÔ THỊ HÓA

NỘI DUNG CHÍNH

I/ Phân bố dân cư:

II/ Các loại hình quần cư

III/ Đô thị hóa:

I- PHÂN BỐ DÂN CƯ

1) Khái niệm

- ❖ - Phân bố dân cư là sắp xếp dân số một cách tự phát hoặc tự giác trên một lãnh thổ nhất định, phù hợp với điều kiện sống và các yêu cầu của xã hội.
- ❖ - Để thể hiện tình hình phân bố dân cư người ta thường dùng tiêu chí mật độ dân số (người/km²).

Cách tính:

- ❖ Mật độ dân số = Tổng số người/diện tích đất

I- PHÂN BỐ DÂN CƯ

2) Đặc điểm (HS tự học)

a) Phân bố dân cư không đều trong không gian:

- ❖ - Mật độ dân số trung bình trên thế giới là 48 người/km² (năm 2005).

I- PHÂN BỐ DÂN CƯ

2) Đặc điểm (HS tự học)

a) Phân bố dân cư không đều trong không gian:

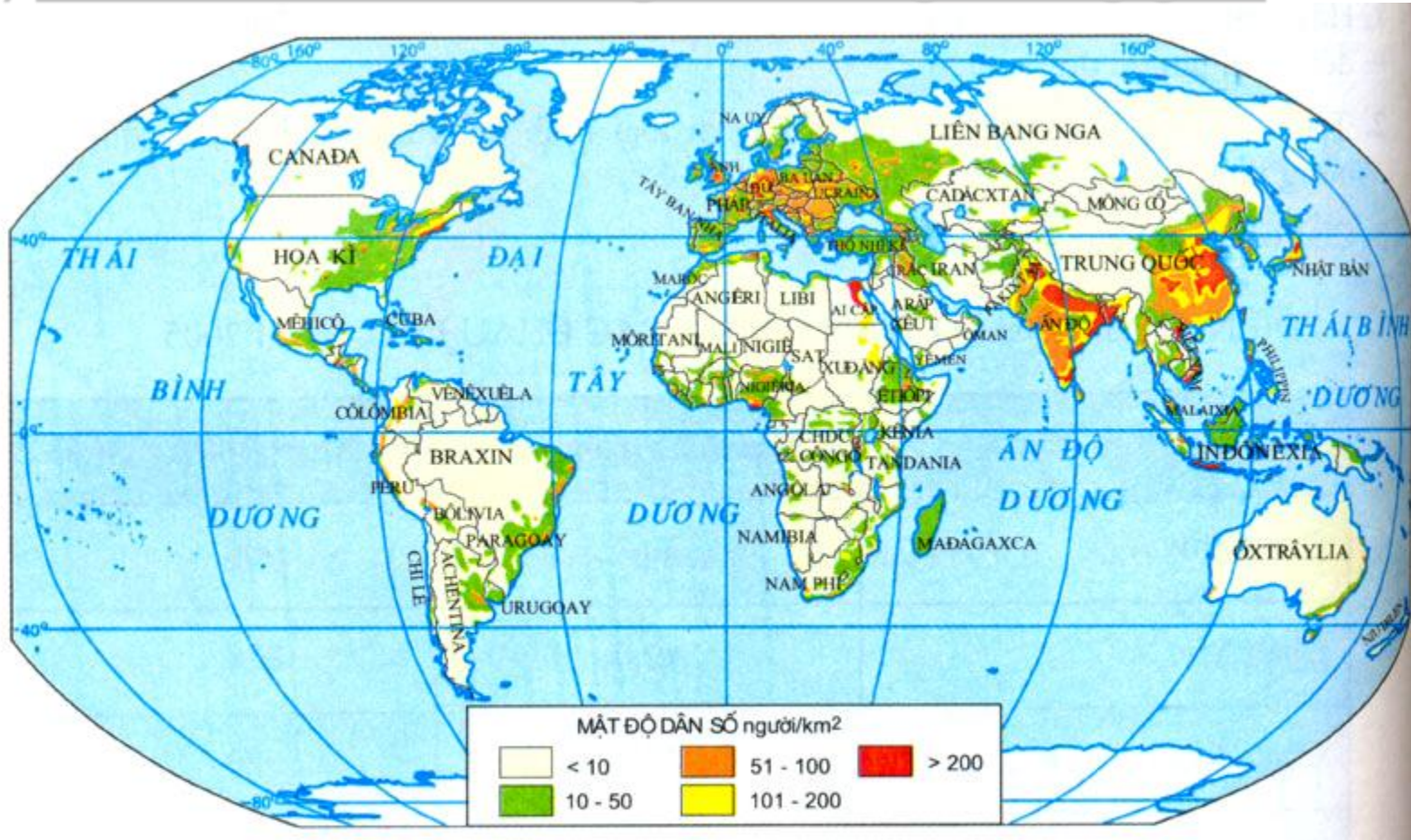
PHÂN BỐ DÂN CƯ THEO CÁC KHU VỰC, NĂM 2005

STT	Khu vực	Mật độ dân số (người/km ²)	STT	Khu vực	Mật độ dân số (người/km ²)
1	Bắc Phi	23	10	Đông A	131
2	Đông Phi	43	11	Đông-Nam A	124
3	Nam Phi	20	12	Tây A	45
4	Tây Phi	45	13	Trung-Nam A	143
5	Trung Phi	17	14	Bắc Âu	55
6	Bắc M	17	15	Đông Âu	93
7	Ca-ri-be	166	16	Nam Âu	115
8	Nam M	21	17	Tây Âu	169
9	Trung M	60	18	Châu Đại Dương	4

I- PHÂN BỐ DÂN CƯ

2) Đặc điểm (HS tự học)

a) Phân bố dân cư không đều trong không gian:

Bản đồ phân bố dân cư thế giới năm 2004

I- PHÂN BỐ DÂN CƯ

2) Đặc điểm (HS tự học)

a) Phân bố dân cư không đều trong không gian:

* Tình hình phân bố dân cư:

- Các vùng tập trung đông dân cư:
- + Đồng bằng châu Á gió mùa: Đông Á, Đông Nam Á, Nam Á
- + Châu Âu: Tây Âu, Nam Âu, Đông Âu (trừ LBN).
- + Trung Mỹ và vùng Ca-ri-bê.

I- PHÂN BỐ DÂN CƯ

2) Đặc điểm (HS tự học)

a) Phân bố dân cư không đều trong không gian:

* **Tình hình phân bố dân cư:**

- Các vùng thưa dân:

- + Vùng băng giá ven Bắc Băng Dương: vòng cực Bắc, đảo Grơn-len, các đảo phía Bắc Canada, vùng viễn đông của LBN...
- + Vùng hoang mạc ở châu Phi: Sahara, Calahari, Na-míp; **châu Á:** hoang mạc Nê-phút và Rúp-en Kha-li trên bán đảo A-ráp; và ở châu Đại Dương.
- + Vùng rừng rậm xích đạo ở Nam Mỹ, ở châu Phi và ở những vùng núi cao.

I- PHÂN BỐ DÂN CƯ

2) Đặc điểm (HS tự học)

b) Biến động về phân bố dân cư theo thời gian

TỈ TRỌNG PHÂN BỐ DÂN CƯ THEO CÁC CHÂU LỤC,
THỜI KÌ 1650-2005

Năm Các châu lục	1650	1750	1850	2005
Á	53,8	61,5	61,1	60,6
Âu	21,5	21,2	24,2	11,4
Mĩ	2,8	1,9	5,4	13,7
Phi	21,5	15,1	9,1	13,8
Đại Dương	0,4	0,3	0,2	0,5
Toàn thế giới	100	100	100	100

I- PHÂN BỐ DÂN CƯ

2) Đặc điểm (HS tự học)

b) Biến động về phân bố dân cư theo thời gian

- ❖ - Tỷ trọng phân bố dân cư châu Á luôn cao nhất, vì đây là 1 trong những cái nôi của nền văn minh nhân loại, có tốc độ gia tăng tự nhiên cao, ít chịu ảnh hưởng của các cuộc chuyển cư liên lục địa
- ❖ - Tỷ trọng phân bố dân cư châu Âu lúc đầu tương đối ổn định, sau đó tăng lên vào thế kỉ 19 do bùng nổ dân số, rồi bắt đầu giảm đột ngột, một phần vì xuất cư sang châu Mỹ và châu Đại Dương, nhưng chủ yếu vì mức gia tăng giảm liên tục cho đến nay.

I- PHÂN BỐ DÂN CƯ

2) Đặc điểm (HS tự học)

b) Biến động về phân bố dân cư theo thời gian

- ❖ - Tỉ trọng phân bố dân cư châu Phi lúc đầu giảm mạnh liên quan tới dòng xuất cư sang châu Mỹ. Từ cuối thế kỉ 19 đến nay dân số bắt đầu tăng lên do gia tăng tự nhiên cao.
- ❖ - Dân số châu Mỹ tăng lên đáng kể nhờ các dòng nhập cư liên tục từ châu Phi và châu Âu. Riêng Châu Đại Dương số dân rất nhỏ so với tổng số dân thế giới, có tăng lên ít nhiều sau khi có dòng nhập cư từ châu Âu, châu Á tới.

I- PHÂN BỐ DÂN CƯ

2) Đặc điểm (HS tự học)

c) Các nhân tố ảnh hưởng tới phân bố dân cư

Các nhân tố ảnh hưởng đến sự phân bố dân cư

Nhân tố tự nhiên

**Khí
hậu**

**Nguồn
nước**

**Địa
Hình
và đất
đai**

**Khoáng
sản**

Nhân tố KT - XH

**Trình
độ
phát
triển
LLSX**

**Tính
chất
nền
kinh
tế**

**Lịch
sử
khai
thác
lãnh
thổ**

**Chuyển
cư**

Các nhân tố ảnh hưởng đến sự phân bố dân cư

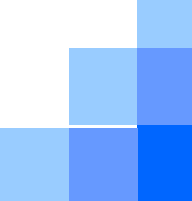

I- PHÂN BỐ DÂN CƯ

3) Các nhân tố ảnh hưởng đến phân bố dân cư

❖ Phân bố dân cư do tác động tổng hợp của hàng loạt nhân tố

- Các nhân tố tự nhiên: địa hình, đất đai, khí hậu, nguồn nước...
- Các nhân tố kinh tế - xã hội:
 - + Trình độ phát triển của lực lượng sản xuất, tính chất của nền kinh tế mang tính chất quyết định.
- Lịch sử khai thác lãnh thổ, chuyển cư...

II- CÁC LOẠI HÌNH QUẦN CƯ

HỌC SINH TỰ HỌC

III- ĐÔ THỊ HÓA

1) Khái niệm

- ❖ Đô thị hóa là một quá trình kinh tế - xã hội mà biểu hiện của nó là sự tăng nhanh về số lượng và quy mô của các điểm dân cư đô thị, sự tập trung dân cư trong các thành phố, nhất là các thành phố lớn và phổ biến rộng rãi lối sống đô thị.

III- ĐÔ THỊ HÓA

2) Đặc điểm

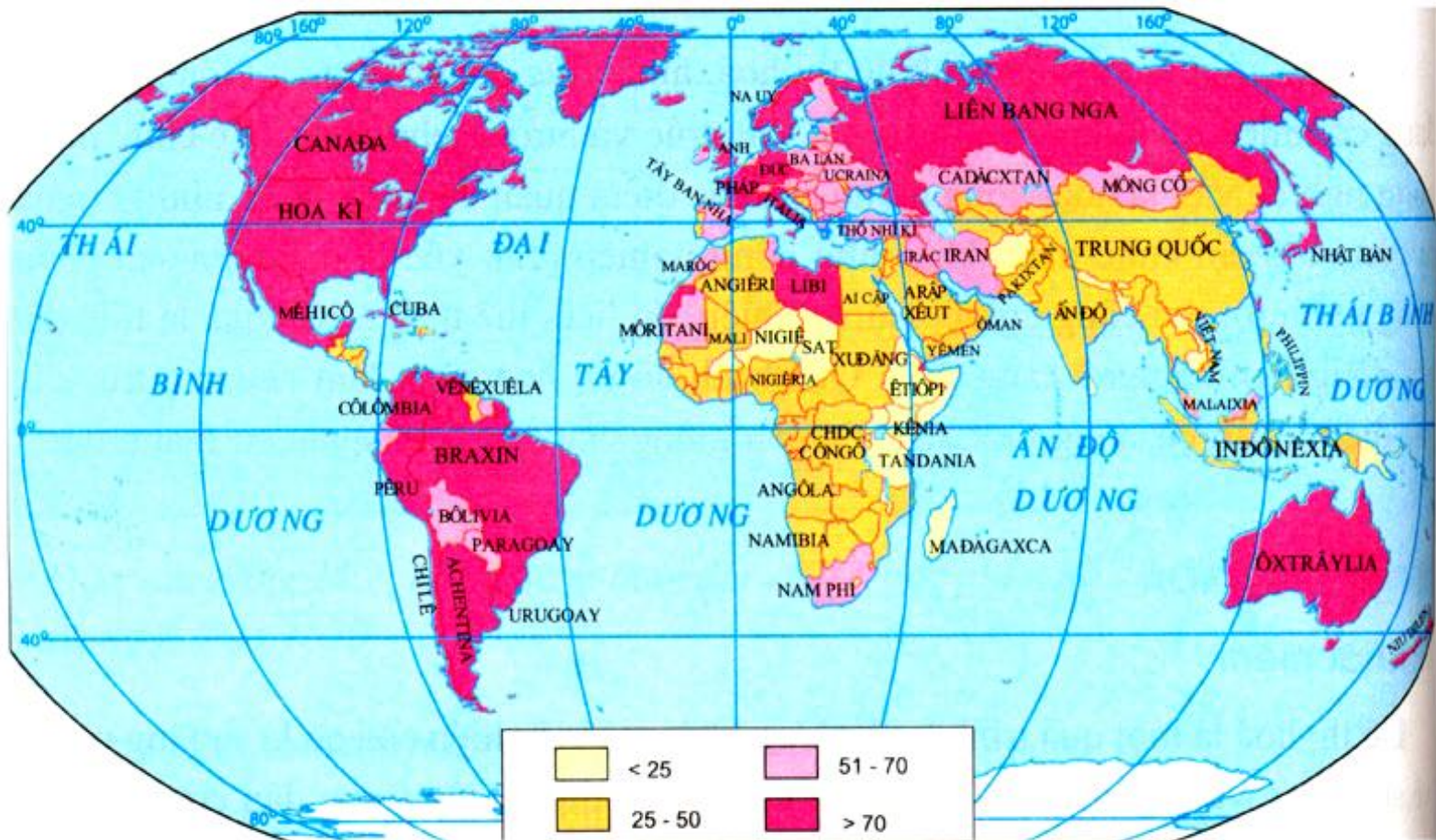
a) Dân cư thành thị có xu hướng tăng nhanh:

- ❖ - Năm 1900 là 13,6%
- ❖ - Năm 2005 là 48,0%
- Năm 2020: 55%
- ❖ - Ở các nước phát triển là 76%
- ❖ - Ở các nước đang phát triển là 41%.

III- ĐÔ THỊ HÓA

2) Đặc điểm

b) Dân cư tập trung vào các thành phố lớn và cực lớn:

Tỉ lệ dân thành thị trên thế giới, thời kì 2000-2005 (%)

III- ĐÔ THỊ HÓA

2) Đặc điểm

b) Dân cư tập trung vào các thành phố lớn và cực lớn:

- ❖ - Số lượng các thành phố trên 1 triệu dân ngày càng nhiều
- ❖ - Những châu lục và khu vực có tỉ lệ dân cư thành thị cao nhất:
 - ❖ + Châu Úc, Tây Âu, Bắc Mỹ
 - ❖ + Liên Bang Nga
 - ❖ + 1 số nước Bắc Phi (Li Bi,)
 - ❖ + Phần lớn các nước Nam Mỹ

III- ĐÔ THỊ HÓA

2) Đặc điểm

b) Dân cư tập trung vào các thành phố lớn và cực lớn:

- ❖ - Những châu lục và khu vực có tỉ lệ dân cư thành thị thấp nhất:
- ❖ + Đông Phi, Trung Phi
- ❖ + Các nước Tây Nam Á
- ❖ + Khu vực Đông Á, Đông Nam Á và Nam Á

III- ĐÔ THỊ HÓA

2) Đặc điểm

c) Phổ biến rộng rãi lối sống thành thị

- + Đô thị hóa nông thôn.
- + Tỷ lệ các công việc phi nông nghiệp ở nông thôn tăng.
- + Người dân cư trú ở nông thôn ra thành phố làm việc hằng ngày.

III- ĐÔ THỊ HÓA

3) Ảnh hưởng của đô thị hóa đến phát triển kinh tế - xã hội và môi trường

a) Tích cực

- ❖ Góp phần đẩy nhanh tốc độ tăng trưởng kinh tế, chuyển dịch cơ cấu kinh tế và cơ cấu lao động, thay đổi lại phân bố dân cư và lao động.
- ❖ Thay đổi các quá trình sinh, tử và hôn nhân ở các đô thị...

III- ĐÔ THỊ HÓA

3) Ảnh hưởng của đô thị hóa đến phát triển kinh tế - xã hội và môi trường

b) Tiêu cực

Đô thị hóa **không gắn với công nghiệp hóa** gây ra nhiều hậu quả nghiêm trọng:

- ❖ Làm sản xuất ở nông thôn bị đình trệ do lao động bỏ vào thành phố.
- ❖ Tại thành thị về gia tăng nạn thiếu việc làm
- ❖ Nghèo nàn ở thành phố phát triển.
- ❖ Điều kiện sinh hoạt thiếu thốn.
- ❖ Ô nhiễm môi trường, an ninh xã hội không đảm bảo...

Thank You !